

Els orígens de Sta. Eulàlia de Ronsana

Sempre ha estat un tema apassionant l'estudi dels fets i circumstàncies que, d'una manera o altra, més poden haver contribuït a crear i configurar un poble. Per a la història més recent, existeix pels estudiosos la possibilitat d'acudir a les fonts documentals, col·leccionades en els arxius. Però, per a èpoques molt llunyanes és impossible comptar amb escrits i, aleshores, cal refiar-se d'altres formes de coneixement, com són, principalment, les troballes arqueològiques.

En aquest aspecte —que és el que volem tractar avui— Santa Eulàlia ha estat força ben investigat, tant per elements de Granollers com de la pròpia Santa Eulàlia —com l'amic Josep Dantí— i amb la inestimable col·laboració de molts dels mateixos propietaris afectats pels descobriments arqueològics. És així com s'ha pogut redactar un bon repertori d'estacions o jaciments de materials antics, que, a hores d'ara, ens permeten ja tenir una bona visió del passat d'aquest territori.

De moment, en l'estat actual dels nostres coneixements, el rastre més antic que hem pogut comprovar del pas de l'home pel terme de Santa Eulàlia, s'ha de situar cap als finals de l'*Edat de la Pedra polida* (uns 2.000 anys abans de J. C., o sigui, ara fa 4.000 anys). Fou trobat en forma d'estrís fabricats en pedra dura pels camps del Rieral, a banda i banda de la carretera, en tota l'extensió compresa entre el pont de Can Burguès i el de Can Falgar. També n'hem localitzat altres mostres en el camí que, venint de Can Puig de la Vall, baixa cap al torrent de la Font d'Abril.

Tenim també materials d'un jaciment de l'*Edat del Bronze* (uns 1.200 anys abans de J. C.), apareguts en el Forn d'obra de Can Burguès. De l'*època celta* (uns 800 anys abans de J. C.), coneixem un indret amb troballes, als aprops del Turó d'en Paiaigua, al km. 4,1 de la carretera de Caldes.

Com podem veure, són ben escasses les troballes que portem catalogades, referents a aquest primer període de poblament del nostre terme. Això, també ens vol dir que aquest poblament tindria un caràcter molt dispers i estantís, limitat a unes quantes famílies que, l'únic problema que no tindrien mai, fora el de barallar-se entre elles per qüestions de terrenys. Agafant els trepaus i anant-se'n a viure a un altre lloc —hi havia terra per tothom—, tot quedava arreglat. Per altra banda, tampoc podien fer servir masses anys seguits el mateix terror, ja que, al no adobar-lo, el rendiment que en treien es tornava nul. No és tampoc que, a la seva manera, fossin mals pagesos, ja que entre altres coses, els celtas introduïren a Espanya l'ús de l'arada i la cria del porc com a animal domèstic.

Ve un moment, però, que entre els *celtes* s'inicia un cert moviment d'unificació, empès possiblement per circumstàncies polítiques. Això, junt amb el fet de que cada dia són més gent, fa que les famílies que fins ara havien viscut disperses pel territori ronsanenc, abandonin llur forma de vida aïllada i s'agrupin formant petits poblats, donant origen a la etapa històrica coneguda amb el nom de *ibèrica*, iniciada als voltants de l'any 450 abans de J. C.